

inter male parentis et iniuste imperantis aegra municipia
et discordantia. hic dux, hic exercitus: ibi tributa et me- 5
talla et ceterae servientium poenae, quas in aeternum per-
ferre aut statim ulcisci in hoc campo est. proinde ituri in
5 aciem et maiores vestros et posteros cogitate.'

Excepere orationem alacres, ut barbaris moris, fremitu 33
cantuque et clamoribus dissonis. iamque agmina et armorum
fulgores audentissimi cuiusque procursu; simul instrue-
batur acies, cum Agricola quamquam laetum et vix muni-
10 mentis coërcitum militem accendendum adhuc ratus, ita
disseruit: 'septimus annus est, commilitones, ex quo virtute 2
et auspiciis imperii Romani, fide atque opera vestra Britan-
niam vicistis. tot expeditionibus, tot proeliis, seu fortitu-
dine adversus hostis seu patientia ac labore paene adversus
15 ipsam rerum naturam opus fuit, neque me militum neque
vos ducis paenituit. ergo egressi, ego veterum legatorum, 3
vos priorum exercituum terminos, finem Britanniae non
fama nec rumore, sed castris et armis tenemus: inventa
Britannia et subacta. equidem saepe in agmine, cum vos 4
20 paludes montesve et flumina fatigarent, fortissimi cuiusque
voces audiebam: "quando dabitur hostis, quando in manus
veniet?" veniunt, e latebris suis extrusi, et vota virtusque in
aperto, omniaque prona victoribus atque eadem victis ad-
versa. nam ut superasse tantum itineris, evasisse silvas, 5
25 transisse aestuaria pulchrum ac decorum in frontem, ita
fugientibus periculosissima quae hodie prosperrima sunt;